

Для більшості сучасних партійних ідеологій загально визнаною є справедливість рівності можливостей, рівності шансів. Рівний доступ до освіти, рівний доступ до отримання роботи, до послуг медицини та інших соціальних благ. При цьому, ідеології лівого спрямування (комуністичні, соціалістичні) традиційно більший акцент роблять саме на «рівності результатів», не відкидаючи й «рівності шансів». Тим не менше існує консенсус у розумінні того, що у сучасному світі спостерігається тенденція до збільшення у різних соціальних груп нерівності у життєвих шансах. Без сумніву можна стверджувати, що в умовах наростаючої світової економічної кризи, тема справедливості буде знаходитися в центрі суспільних дискусій і політичних подій. Соціологічні дослідження, проведені в 2015 році у такій розвинутій і благополучній європейській країні як ФРН, показують, що лише 15 % населення оцінюють те що там відбувається як справедливе.

Політологи констатують, що в більшості розвинутих країн намітився і зростає розкол та непорозуміння між елітою й населенням. Український Майдан спричинив саме такий розкол. Чи можемо ми стверджувати, що те, що зараз відбувається в Україні спрямоване на подолання протиріч суспільно-політичного розвитку? Навряд чи.

Історична духовна традиція українського народу визначає стрижневу роль принципу соціальної справедливості у політичному, економічному, соціальному житті суспільства. Порушення цього принципу делегітимізує державну владу в очах людей, спричиняє соціальний протест і, як наслідок, дезінтеграцію держави. На Майдані український народ поставив перед своєю елітою чіткі питання. Настав час істини для української еліти, час визначитися - з ким вона?

Одержано 26.10.2016

УДК 35.078.3

Ірина Вікторівна ПАНОВА,

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВИХ ЗАСАД НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сучасному етапі переходу світового співтовариства до інформаційного суспільства ступінь розвитку інформаційного простору та інформаційних технологій стає безпосереднім чинником становлення активного та свідомого громадянина, національної конкурентоспроможності. Інформаційно-комунікаційні технології є одним з найбільш

важливих чинників стимулювання економічного зростання та розвитку громадянського суспільства, зайнятості населення, розширення конкуренції і, як наслідок, сприяння подоланню «цифрового розриву». Однак уже зараз можна констатувати, що саме рівень технологічного розвитку визначає не лише економічний потенціал країни та якість життя її громадян, а також роль і місце цієї країни в глобальному суспільстві, масштаби та перспективи її економічної та політичної інтеграції з усім світом. За останній рік в Україні спостерігається явне збільшення застосування інформаційно-комунікаційних технологій в суспільному житті, як то: впровадження електронного врядування, електронне декларування, надання електронних послуг на єдиному державному порталі адміністративних послуг, створення кабінету електронних сервісів, можливість вчинення реєстраційних дій у державних реєстрах України в електронному вигляді, користування електронними системами звітності для тих осіб, які здійснюють спеціалізовану професійну діяльність, участь в електронних торгах арештованим майном тощо. Розширення інформаційної сфери та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій виступають важливими складниками еволюції сучасного суспільства, адже за допомогою активного обміну інформацією суспільство все більше набуває ознак інформаційного, що в перспективі дає шанс створення високо-ефективного інформаційного середовища у глобальному вимірі.

Вплив процесів глобалізації на правотворчість України протягом тривалого часу виражався в запозиченні зразків і стандартів. Спочатку у процесі становлення української державності вітчизняне законодавство дещо орієнтувалося на російське. Так, Україна була членом країн СНД, але на сьогодні становище дещо змінилося: законодавець намагається змінити курс держави, приєднатися до Європи, внаслідок чого й законодавча діяльність уже орієнтується на європейське законодавство. Таким чином, одним із перших шляхів удосконалення надання послуг для населення із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій є забезпечення прискорення гармонізації вітчизняного законодавства з нормами законодавства Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зокрема з питань інформаційного суспільства, надання електронних послуг, розвитку телекомунікацій, захисту інтелектуальної власності тощо.

Враховуючи потенціальний позитивний вплив цінностей інформаційного суспільства, процесів євроінтеграції на подальший розвиток України, потребу формування і реалізації ефективної державної політики у сфері впровадження інформаційно-комунікаційних

технологій, адекватної сучасним викликам і загрозам та потребам суспільства і держави, необхідність розвитку національної інформаційної інфраструктури, електронного урядування та електронної демократії, зокрема в частині розвитку парламентаризму та місцевого самоврядування, забезпечення інформаційної безпеки, важливість впровадження міжнародних стандартів та кращих практик, зокрема з питань розроблення, впровадження та використання інформаційних технологій, інформаційних продуктів і послуг, а також те, що в сучасному світі подолання цифрової нерівності є істотною умовою подолання соціально-економічної нерівності громадян, активізації їх участі в управлінні державою необхідним вбачається оновлення нормативно-правового і проектного забезпечення розвитку інформаційного суспільства в цілому. Йдеться не лише про оновлення частини законодавчих актів (наприклад, закону України № 537-У «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки»), а про необхідність їх або цілковитої та глибинної трансформації, або взагалі скасування («Про національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації»). Більшість положень зазначених нормативно-правових актів є декларативними, мають надто загальний характер та не здійснюють регулюючого впливу.

Подальші можливості розвитку правового регулювання надання послуг для населення із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій передбачають зміну парадигми державного управління, а також процедур і форм взаємодії влади та громадськості, забезпечити доступ усіх верств населення до інформаційних ресурсів:

розробити та затвердити єдині правила інтеграції електронних послуг до Єдиного державного порталу адміністративних послуг та інтеграції місцевих порталів послуг органів державної влади та органів місцевого самоврядування до Єдиного державного порталу адміністративних послуг;

створити державні електронні ресурси і реєстри за єдиними організаційними, методологічними і програмно-технічними принципами, які мають забезпечити взаємодію державних електронних ресурсів та реєстрів між собою та з іншими комунальними і приватними телекомунікаційними системами та мережами;

створити сприятливі правові умови для розвитку «електронних» секторів економіки (торгівля, надання фінансових та банківських послуг тощо), поліпшення інвестиційного клімату для міжнародного трансферу та адаптації в Україні передових інформаційних технологій тощо.

Удосконалення правового регулювання зазначених відносин має ґрунтуватися на принципі циклічності: органи виконавчої влади мають

постійно координувати свою інформаційну діяльність з іншими відповідними державними органами, органами місцевого самоврядування, суспільством та громадянами, щоб забезпечити послідовну та узгоджену реалізацію державної інформаційної політики. Крім того, надзвичайно значущим напрямом є зосередження уваги не лише на діяльності органів державної влади, а й на їх інституційній розбудові: замість Державного агентства з питань електронного урядування України та Міністерства інформаційної політики України утворити єдиний центральний орган виконавчої влади, що забезпечуватиме формування та/або реалізацію державної політики у сферах інформаційно-комунікаційних технологій та зв'язку, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації, телекомунікацій, програмування, інформаційної безпеки та кібербезпеки, впровадження технологій електронного урядування, електронного документообігу, електронного підпису тощо. Передати зазначеному органу повноваження інших органів виконавчої влади, що стосуються зазначеної сфери, чітко розмежувати повноваження між органами виконавчої влади відповідно до законодавства Європейського Союзу.

Важливо відзначити, що законотворча та правозастосовча діяльність не може розвиватись ізольовано, без використання теоретичних та практичних здобутків інших, більш успішних країн. Це зумовлюється практичною потребою швидкого доступу до законодавства країн світу, що вже сьогодні значною мірою забезпечується стрімким розвитком електронних засобів телекомунікацій. Нормативно-правові акти щодо розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні; про електронну ідентифікацію; з питань електронних адміністративних послуг, надання медичних послуг із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій, дистанційного навчання, аудіовізуальних медіапослуг, вільного та спільного використання публічних інформаційних ресурсів та даних, користування радіочастотним ресурсом, мають бути розроблені на засадах імплементації законодавства Європейського Союзу та міжнародного права із залученням провідних вчених і фахівців Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, наукових установ, вищих навчальних закладів та громадських організацій, представників бізнесу сфери інформаційно-комунікаційних технологій. При цьому, створення належних правових засад надання послуг для населення із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій стане основою подальшого розроблення послідовної, науково обґрунтованої правової політики держави та забезпечить доступ усіх верств населення до інформаційних ресурсів.